

5. Kaupunkisuunnitteluvirasto

Vuosi 1970 oli kaupunkisuunnitteluviraston kuudes täysi toimintavuosi. Toimintansa 1.4.1964 aloittaneen viraston tehtäväkentässä ovat kertomusvuonna olleet esillä vuoden 1970 yleiskaavaehdotuksen valmistuminen ja tästä aiheutuvat jatkotoimenpiteet. Vuosien 1971–1973 yleiskaavatyön ohjelmointi pantiin myös alulle. Uutena työmuotona v. 1968 aloitettu osastojen välinen ryhmätyöskentely jatkui ja v. 1969 alullepantuja projekteja kehiteltiin edelleen; myöskin viraston organisaation kehittämistä jatkettiin.

Kertomusvuonna laadittiin v:n 1971 toimintasuunnitelma. Myös valmisteltiin viraston pitkän tähtäyksen toimintasuunnitelmaa.

Tiedotustoiminta tehostui kertomusvuoden aikana. Uutena toimintamuotona järjestettiin säännöllisiä tiedotustilaisuuksia viraston henkilökunnalle. Kaupunkilaisille järjestettävien tiedotustilaisuuksien lukumäärä kasvoi myös huomattavasti. Näissä tilaisuuksissa esiteltiin virastossa meneillään olevia projekteja. Kaupunginosayhdistysten kaupunkisuunnittelua koskeviin tilaisuuksiin osallistui pyydettyäessä viraston edustajia.

Viraston toiminnan laajuutta kuvaa osaltaan diaariin kertomusvuotena merkittyjen asioiden luku, joka oli 2 372. Näistä oli virastopäällikön asioita 906, kansliaosaston 135, asemakaavaosaston 687, yleiskaavaosaston 97 ja liikennesuunnitteluosaston 547. Viraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 616. Virastopäällikön päätösluettelon pykäläluku oli 952. Virastopäällikön ja osastopäälli-

köiden muodostaman johtoryhmän kokouksia pidettiin 87.

Virastopäällikön virkaa hoiti viransijaisena 16.8. saakka kansliaosaston osastopäällikkö, varat. Pentti Sunila.

Kaupunginvaltuusto valitsi kaupunkisuunnitteluviraston virastopäälliköksi 14.3. arkkrit. Lars Hedmanin, joka ryhtyi hoitamaan tehtävää 16.8.

Viraston palveluksessa oli kertomusvuoden lopussa 213 henkilöä vakinaisluontoisissa tehtävissä. Henkilökunnan lukumäärä oli näin ollen lisääntynyt 41 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan diaariin merkittyjen asioiden lukumäärä vuosina 1964–1970:

Vuonna 1964	1 204
» 1965	1 519
» 1966	1 618
» 1967	1 622
» 1968	1 880
» 1969	2 013
» 1970	2 372

Eri osastojen kesken ovat asiat jakautuneet kertomusvuonna seuraavasti:

Virastopäällikkö	906
Kansliaosasto	135
Asemakaavaosasto	687
Yleiskaavaosasto	97
Liikennesuunnitteluosasto	547

Yhteenveto viraston tuloista ja menoista 1970

Kansliaosasto

Tulot

Asemakaavan muutuskarttojen laatimispalkkiot	mk 51 480
Valokopiokarttojen myynti	1 118
Maksut pysäköintipaikkojen käy- töstä	1 085 561
Muut tulot	83 011
Yhteensä	1 221 170

Menot

Palkkiot, palkkamenot sekä so- siaalimaksut	mk 5 001 976
Geoteknilliset suunnittelu- ja tut- kimustyöt	537 482
Vuoden 1970 yleiskaavaehdotusta koskevan näyttelyn järjestä- minen	51 451
Haaga-Vantaan alueen jatko- suunnittelu	474 908
Itäisten esikaupunkialueiden suunnittelu	272 443
Pasilan jatkosuunnittelu	167 487
Malmin aluekeskuksen jatkosuun- nittelu	247 572
Taksitutkimus	95 761
Jalankulikutkimus	64 060
Pysäköintimittarien hankinta, asennus, huolto, rahastus ym.	713 257
Liikennevalojen asentaminen	1 000 825
Malmin-Tapanilan alueen päätie- verkon ja ns. välikehätien vaih- toehtojesuunnittelu	60 000
Muut menot	1 542 715
Yhteensä	10 229 937

Henkilökunta. Kertomusvuotena osaston osastopäällikkö oli 16.8. saakka virkavapaa- na viraston vs. virastopäällikön tehtävien hoitamista varten. Sihteeri hoiti siihen saakka viransijaisena osastopäällikön tehtäviä, jol- loin sihteerin virkaa hoiti viransijainen.

Kertomusvuoden lopussa osaston palve- luksessa oli 24 henkilöä eli osastopäällikkö, sihteeri, 3 osastosihtööriä, tiedotussihteeri, toimistonhoitaja, tutkimusapulainen, kirjan- pitäjä, kirjaaaja, arkistojärjestäjä, 3 toimisto- apulaista, autonkuljettaja-vahtimestari, vah- timestari ja 3 lähettiä. Kansliaosaston yhtey- dessä toimivassa toiminnansuunnittelutoi- mistossa työskenteli viisi henkilöä.

Huoneisto. Osasto toimi kertomusvuoden aikana talon Katariinankatu 1-3 III ker- roksessa.

Toiminta. Kansliaosasto huolehti viraston hallinnollisten ja lainopillisten, koulutus- ja tiedotustoimintaan, arkistointiin ja kirjaa- miseen liittyvien tehtävien sekä kirjanpito- ja henkilökunta-asioiden hoitamisesta.

Sihteeri toimi lautakunnan, sen liikenne- jaoston sekä eräiden asetettujen tilapäisten jaostojen sihteerinä.

Poikkeuslupa-anomuksista annettuja kau- punkisuunnitteluviraston lausuntoja kans- liaosasto valmisteli asemakaavaosaston esi- tysten pohjalta yli 200 kpl. Tämän ohella osasto avusti virastopäällikköä laatimalla tä- män esiteltäviä asioita varten yhteenvetoja eri osastojen lausunnoista ja esityksistä sekä valmisteli muita virastopäällikölle kuuluvia asioita. Kansliaosasto avusti lisäksi muita osastoja lausuntojen ja esitysten valmiste- lussa sekä laati viraston kirjeet.

Henkilökunnan koulutuksen osalta käyn- nistettiin pitemmän aikavälin kattavan vi- raston koulutusohjelman suunnittelu.

Kansliaosasto huolehti niin ikään viraston piirissä tapahtuvasta sisäisestä tiedotustoi- minnasta. Osasto toimitti viraston henkilö- kunnalle tarkoitettua tiedotusmonistetta sekä

päivittäistä lehtikatsausta, huolehti kirjallisuuspalvelusta uutuusteosten osalta, järjesti henkilökunnalle elokuva- ja esitelmätilaisuuksia jne.

Ulospäin suuntautuvaa tiedotustoimintaa osasto hoiti yhteistoiminnassa viraston muiden osastojen kanssa. Eräänä toimintona tällä sektorilla mainittakoon viraston ja kaupunginosayhdistysten yhdessä järjestämät tiedotustilaisuudet. Kertomusvuonna jaettiin Yleiskaava-70 lehti kaikkiin talouksiin. Lisäksi on »Kaupunkisuunnitteluvirasto tiedottaa» esitettä jaettu näyttelyjen yhteydessä ja viraston asiakkaille.

Ulkomaisten vieraiden vastaanotossa ja ohjelman käytännön järjestelyissä osasto avusti yhdessä muiden osastojen kanssa virastopäällikköä.

Koko viraston kattavan systemaattisen arkistotoiminnan kehittämistä jatkettiin osaston toimesta edelleen. Kertomusvuonna järjestettiin eri osastojen kirjastoja.

Projekti- ja toiminnansuunnittelutoimisto

Henkilökunta. Hallinnollisesti asemakaavaosastoon kuuluvassa, mutta virastopäällikön välittömässä alaisuudessa toimivissa PA- ja MaTaPuPu-ryhmissä (Pasila sekä Malmi, Tapanila, Pukinmäki, Puistola) työskenteli vuoden lopussa yhteensä 17 henkilöä. Vuoden aikana palkattiin Malmi-ryhmään yksi arkkitehti, yksi insinööri, yksi arkkitehtiylioppilas ja yksi toimistoapulainen. Lisäksi projektiryhmässä työskenteli toimistoharjoittelijoita.

Hallinnollisesti kansliaosastoon kuuluvassa, mutta projektipäällikön johtamassa toiminnansuunnittelutoimistossa oli vuoden lopussa yhteensä viisi henkilöä.

Toimintavuoden aikana palkattiin toimistoon yksi diplomi-insinööri ja tutkimusapulaisten tilalle yksi piirtäjä. Toiminnansuunnittelutoimiston osalta tapahtui myös projektipäällikön vaihdos.

Huoneisto. Projektitoimisto toimi koko kertomusvuoden Kasarmikatu 25 C IV kerroksessa. Toiminnansuunnittelutoimisto siirrettiin kesän aikana Katariinankatu 1 III kerroksesta samoihin tiloihin projektitoimiston kanssa.

Toiminta. Vuonna 1969 aloitettua kolmi-osaisen Pasila-projektin suunnittelua jatkettiin kertomusvuoden aikana. Toinen yleissuunnittelujakso saatiin päätökseen. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi esiteistä vaihtoehtoista yhden suunnitelman, missä määriteltiin Pasilan keskuksen toiminnallinen ja rakenteellinen muoto sekä asemakaavan yleisperiaatteet. Vuoden lopussa voitiin aloittaa Pasila-projektin viimeinen jakso, asemakaavoitus. Myös v. 1969 aloitettua MaTaPuPu-alueen (Malmi, Tapanila, Pukinmäki, Puistola) osayleiskaavatyötä jatkettiin ja kaupunkisuunnittelulautakunta määritteli tehtyjen ehdotusten perusteella ne päälinjat, joita kaavoitusta jatkettaessa oli noudatettava.

Toiminnansuunnittelutoimistossa aloitettiin kertomusvuoden alussa toimintasuunnitelmaan liittyvä kuukausittainen työtilastointi, millä pyrittiin saamaan suuntaa-antavia tietoja. Toiminnansuunnittelu jatkui v:n 1971 toimintasuunnitelman laatimisena. Pitkän tähtäyksen taloussuunnittelua (v. 1972-1981) varten toiminnansuunnittelutoimistossa ryhdyttiin tekemään myös viraston pitkän tähtäyksen toimintasuunnitelmaa. Lisäksi toimistossa aloitettiin viraston hallinnollisen ja projektiorganisaation kehittäminen.

Asemakaavaosasto

Henkilökunta. Osaston henkilökunta lisääntyi vuoden 1970 aikana 17 henkilöllä. Osastolle palkattiin kertomusvuonna mm. arkkitehti, diplomi-insinööri, valtiotieteen kandidaatti, insinööri sekä tekniikko. Vuoden 1970 lopussa oli osaston palvelukses-

sa 24 arkkitehtia, 3 diplomi-insinööriä, 3 muun loppututkinnon suorittanutta, 4 insinööriä, 3 teknikkoa, 17 piirtäjää, toimistohoitaja, 4 toimistoapulaista, 3 tekniikan ylioppilasta ja tutkija eli yhteensä 63 henkilöä. PA- ja MaTaPuPun-ryhmien henkilökunta mukaan lukien nousee asemakaavaosaston henkilökunnan lukumäärä 80 henkilöön.

Huoneisto. Osasto toimi kertomusvuoden aikana tiloissa Katariinankatu 1–3.

Toiminta. Kaupungin asemakaavan laajentaminen, täydentäminen ja muuttaminen, tonttien korkeusasemien määrääminen, viemäröintimahdollisuuksien selvittäminen sekä kaupunkisuunnittelulautakunnan ja virastopäällikön määräämien tehtävien suorittaminen kuuluvat osaston tehtäviin.

Näiden tehtävien suorittamiseksi osasto esitteli kertomusvuoden aikana kaupunkisuunnittelulautakunnalle 423 asiaa. Rakenustarkastusvirastolle annettiin 389 lausuntoa rakennuslupa-asioista sekä 704 tonttikorkeusilmoitusta.

Varsinainen asemakaavatyö tapahtui kaupungin alueelliseen jakoon perustuvien osaston eri suunnitteluryhmien sekä osittain ulkopuolisten suunnittelijoiden osaston valvonassa tekemänä työnä. Asemakaavatyötä edeltäviä laajahkoja alueita käsittäviä yleispiirteisiä, mutta yleiskaavaa yksityiskohtaisempia kaavarunkoja laadittiin osaksi myös asemakaavaosastolla.

Kantakaupungin alueella jatkettiin yksityiskohtaisten korttelisuunnitelmien laatimista sitä mukaa kuin rakennustoimintaa oli vireillä.

Vuoden aikana valmistui 13 asemakaavaehdotusta, jotka käsittivät 612,8 ha. Asemakaavan muutosehdotuksia, jotka osittain olivat vain tontti- tai korttelikohtaisia, mutta osittain varsin laajojakin, valmistui 92 kpl.

Keskustan suunnittelua jatkettiin Töölönlahti—Terassitori—Kamppi alueen suunnitellulla työryhmä H-67:n toimesta erikoisesti seuraavien kohteiden osalta:

kaukoliikenteen linja-autoaseman sijoittaminen rautatieaseman pohjoispuolelle
lähiliikenteen linja-autoaseman sijoittaminen Kampin alueelle

keskustan kehäväylän sijoitus

Terassitorin liikennejärjestely.

Alueelle laadittujen suunnitelmien toteuttamisen taloudellisia vaikutuksia kaupungin kokonaistalouteen selvitettiin useissa raporteissa, jotka tilaustyönä laadittiin ulkopuolisten konsulttitoimistojen toimesta. Maankäytön lähtökohtana kustannusvaikutuksia selvitetäessä pidettiin H-67:n C-vaihtoehtoa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta teki myöskin periaatepäätökset sekä linja-autoasemien sijoituksesta että Kampin alueen mitoituksista, joten työtä siltä osin voitiin edelleen kehittää.

Kantakaupungin suunnitteluryhmän osalta keskeisimpiä tehtäviä ovat olleet mm.:

ajankohtaisen rakentamisen aiheuttamat asemakaavanmuutokset sekä niiden yhteydessä tarvittavien kortteleiden kokonaissuunnitelmien laatiminen samoin kuin korttelikaavamenettelyn mahdollisuuksien selvittäminen,

erillisinä tehtävinä suoritettut korttelirakennetutkimukset Kampin alueella, rakennuskannan inventointityöt Kaartinkaupungin ja Kluuvien osalta sekä virkistystoiminnan ja miljöön inventointi koko alueella,

Katajanokan alueen ideakilpailun ohjelman laatiminen siitä aiheutuvine töineen,

Eiran kaupunginosan asemakaavan uuden-
tamisen valmistelu inventointeineen ja

metron aiheuttamat työt sekä linjauksen
että asemien suunnittelun kannalta.

Läntisten esikaupunkialueiden suunnitteluryhmän toimesta laadittiin seuraavat asemakaavat tai asemakaavan muutokset:

Paloheinän asemakaava, 10 000 asukkaalle suunniteltu pientaloalue, jonka pinta-ala on 175 ha. Kaavaa laadittaessa käytettiin hyväksi tarkoitusta varten suoritettua mieli-pidetutkimusta.

Konalan pohjoisosan asemakaava, noin 43 ha:n suuruinen asuntoalue.

Lauttasaaren teollisuusalueen, n. 70 ha, (Vattuniemen) asemakaavan muutos. Muutosta laadittaessa käytettiin pohjana osaston yhdessä liikennesuunnitteluosaston kanssa suorittamaa rakenne- ja liikennetutkimusta.

Kaskisaaren n. 14 ha:n asunto- ja virkistystarkoituksiin suunnitellun alueen asemakaava.

Oulunkylän ns. Hankkijan n. 16 ha:n varasto- ja toimistorakennusalueen asemakaavan muutos.

Näiden lisäksi toimisto laati periaateluonnokset Reimarlan alueesta ja Pitäjänmäen teollisuusalueesta. Toimiston edustajat osallistuivat Haaga-Vantaan työryhmän, Munkkiniemi-Tali-Pitäjänmäki-Konala yhteistyöryhmän sekä Teollisuusalueiden tutkimusryhmän työhön.

Itäisillä esikaupunkialueilla oli suunnittelun pääpaino yleissuunnittelussa. IES-työ (itäisten esikaupunkialueiden suunnittelu), kaavarunkoluonnokset sekä metronvarsi-alueiden tiivistämistutkimukset lähinnä Kulosaari-Herttoniemi-Roihuvuori-alueilta samoin kuin osallistuminen MaTaPuPu-työhön sitoivat toimiston henkilökuntaa.

Yksittäisten alueiden kaavoitus jatkui Kulosaaren, Laajasalon, Vuosaaren, Mellunmäen, Jakomäen pohjoisosan, Puistola-Heikinlaakson, Ala-Tikkurilan, Siltamäen länsiosan sekä Pihlajamäen osalta.

Erittäin paljon rutiiniväilyä aiheuttivat näiden alueiden normaalin rakentamisen vaatimien lausuntojen antamiset sekä tonttikohdainten muutosten laatimiset.

Varsinaisen aluekaavoituksen lisäksi kuului osaston toiminnan piiriin eräiden suurehkojen erityistehtävien hoito, kuten satama- ja ranta-alueiden kehittäminen sekä viher- ja virkistysalueiden suunnittelu.

Satama- ja ranta-alueisiin liittyvänä mainittakoon jo pitkään valmistellun lausunnon antaminen venesatamien yleissuunnitelmasta sekä siihen läheisesti liittyvänä lausunnot Merisataman saarten käyttösuunnitelmasta.

Maisemansuunnitteluryhmän tekemänä valmistui v. 1970 koko kaupungin käsittävä maisemainventointi- ja analysointiohjelma (MIA-ohjelma). Ohjelman mukainen työ voitiin lautakunnan päätöksen mukaisesti käynnistää käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa saman vuoden kesällä. Työ käsitti yhteyksien ottoa eri virastoihin ja laitoksiin. Maastokäyntien sekä ilmapalokuvien perusteella tehtiin havaintoja mm. eri alueiden kasvipeitteestä, lisäksi jouduttiin paneutumaan yhä kasvavassa määrin ajankohtaisten projektien viher- ja virkistysaluekysymyksiin.

Yleiskaavaosasto

Henkilökunta. Osaston henkilökunta lisääntyi kertomusvuonna seitsemällätoista henkilöllä. Osastolle palkattiin kertomusvuonna työsopimussuhteeseen mm. kolme arkkitehtia, yksi diplomi-insinööri ja neljä tutkijaa. Osaston hallinnollisten tehtävien suorittamisessa avusti kansliaosastoon kuuluva osastosihteeri.

Eri tehtävissä oli useita ylioppilaita ja lisäksi osasto käytti ulkopuolista asiantuntija-apua, lähinnä eri arkkitehti- ja insinööritoimistoja.

Vuoden 1970 lopussa oli osaston palveluksessa 20 arkkitehtia, 3 insinööriä, tietorekisteriasiantuntija, 10 tutkijaa, 4 tutkimusapulaista, 12 harjoittelijaa, 4 piirtäjää, 2 laskuapulaista, tilastoapulainen, toimistonhoitaja, 2 toimistoapulaisia, toimistoharjoittelija sekä 2 sihteeriä eli yhteensä 63 henkilöä.

Huoneisto. Osasto toimi kokonaisuudessaan Kasarmikatu 25:ssä, jossa osastolla on käytettävissään 34 työhuonetta.

Tutkimustoimiston töitä.

1. Yleiskaavaehdotus 1970, jatkotyö

Vuoden 1970 parin ensimmäisen kuukauden ajan osallistui tutkimustoimisto yleiskaavaehdotuksen osien 1 ja 2 kirjoittamiseen toiminnallisten tarkastelujen osalta.

Tutkimustoimisto osallistui merkittävällä tavalla yleiskaavanäyttelyn ja -lehden laatimiseen. Yleiskaavanäyttelyn yhteydessä tutkimustoimisto suoritti kävijäkyselyn.

Vuoden lopulla aloitettiin yleiskaavaehdotuksen mukaisten asuntoalueiden, keskusta-alueiden, laajojen viheralueiden ja kulkulaitosjärjestelmän toteuttamisen ajoittaminen.

2. Uuden yleiskaavatyön ohjelmointi

Tutkimustoimisto osallistui vuosien 1971–1973 yleiskaavatyön ohjelmointiin ja laati toiminnallisten osaselvitysten ohjelmat.

3. Asukas- ja työpaikkaennusteet

Tutkimustoimistossa laadittiin kokonaan tai osittain seuraavat koko kaupunkia koskevat osa-alueittaiset asukas- ja työpaikkaennusteet: ns. vuoden 2000 runkoennuste IES-alueen (Itäiset esikaupunkialueet) liikennesuunnittelua varten, vuoden 1975 koko kaupungin työpaikkaluvut HELKOA (Helsingin kaupunkiseudun liikennesuunnittelun koordinoitintoimisto) varten ja vuoden 2000 työpaikkaennusteet MaTaPuPu-aluetta varten.

4. Kaavarunko-ohjeet

Keväällä valmistui luonnos asuntoalueen palvelutilojen suunnitteluohjeista. Ohjeisiin sisältyivät myös puistot ym. alueet.

Syksyllä aloitettiin asuntoalueiden yleisten suunnitteluohjeiden valmistelu.

5. Kaavarunkotyö

Tutkimustoimisto osallistui useisiin kaavarunko- ja asemakaavatöihin. Tehtäviin kuuluivat mm. palvelusten mitoittaminen ja sijoittelu sekä kunnallisten palvelusten ajoitus-suunnitteet, keskusta-alueiden mitoitus, työpaikkatavoitteiden laatiminen sekä teollisuus- ja virkistysaluesuunnitelmiin osallistuminen.

6. Tutkimukset

Aiemmin aloitettua asumistutkimusta jatkettiin selvittämällä talotyyppeihin kohdistuvan kysynnän ja tarjonnan suhdetta ja tarjonnan suunnittelumahdollisuuksia.

Liiketaloustieteelliseltä tutkimuslaitokselta tilattu Kantakaupungin väestörakennetutkimus valmistui syksyllä.

Tutkimustoimisto osallistui meneillä olevaan saneeraustutkimukseen selvittämällä saneerauksen sosiaalisia seurauksia.

Asuntoalueen palvelutilojen suunnitteluohjeiden perusteita varten tilattiin tutkimusravintola- ja kahvilatoiminnan kehitysnäkymistä ja mitoituksista.

Yhteistyössä urheilu- ja ulkoiluviraston kanssa suoritettiin ulkoilu- ja urheilupaikkojen vaikutusalueetutkimusta.

Vuoden alussa valmistui teollisuuden sijoittumistutkimus. Tutkimustoimisto osallistui myös virastossa suoritettavaan teollisuusalueetutkimukseen.

Syksyllä valmistui pääkeskushakuisten toimistotyöpaikkojen sijoittumistekijöitä tarkasteleva kontaktitutkimus, joka oli annettu tehtäväksi Liiketaloustieteelliselle tutkimuslaitokselle.

Lisäksi valmistui tilattu tutkimus esikaupunkialueille siirtyneiden työpaikkojen henkilöstön työmatkoista.

Yleisen toimiston töitä. Yleisen toimiston teknisen jaoksen vahvuus vuoden lopussa oli 3 diplomi-insinööriä.

Tekninen jaos osallistui v. 1970 talous-suunnittelutoimikunnan asettaman teknisen huollon ryhmän ja liikenneryhmän työhön. Haagan–Vantaan suunnittelutyön yhteydessä suoritettiin kaavataloudellinen tarkastelu.

Vuoden 1970 yleiskaavaehdotuksen ajoittamisessa, joka tehtiin osittain v. 1970, tekninen jaos laski kunnallistekniikan kustannukset.

Jaos valmisteli em. töiden lisäksi lausunnot mm. Uudenmaan jätehuollon yleissuunnittelu-maluonnoksesta sekä selvityksestä jätevesien käsittelystä ja johtamisesta Tuusulanjoen ja Keravanjoen vesistöalueilla.

Keskustatoimiston töitä. Keskustatoimiston päätehtävänä toimintavuoden aikana oli Kantakaupungin osayleiskaavatyö. Tässä työssä valmistui vuoden lopussa vyöhyke-suunnittelu-maluonnos, jolla on tarkoitus ohjata korttelimaan käyttöä Kantakaupungin alueella.

Osayleiskaavatasoisen suunnittelun ohella laadittiin toimistossa kaavarunkoluonnos Kumpulan-Toukolan alueelle.

Em. tehtävien ohella toimisto osallistui metron keskustalinjauksen tarkistustyöhön sekä metron verkkotutkimukseen.

Vuoden 1970 aikana laadittiin seuraavat raportit:

Kantakaupungin runkosuunnitelma:

Väliraportti 20.1.1970

Vyöhykesuunnitelma -70 15.11.1970

Kluuvin alueen kortteliselvitys 30.11.1970

Kumpulan - Toukolan yleissuunnitelma 1970.

Kumpulan-Toukolan asukkaiden osallistumismahdollisuudet maankäytön suunnitteluun Helsingissä ja erityisesti Kumpulan-Toukolan alueella 16.11.1970.

Läntisen toimiston töitä. Toimiston päätehtäväksi muodostui v. 1969 alkaneen Haaga-Vantaa alueen jatkosuunnittelu.

Jatkosuunnittelu sisälsi po. alueen virkistysalueiden ja liikenteen yleissuunnittelun sekä Pohjois-Haagan ja Kannelmäen kaavarunkoasteisen kaavoituksen. Näihin liittyen laadittiin erityisselvitykset mm. rakentamistehokkuuksien laadullisista osatekijöistä (korttelitutkimus 10.11.1970), kaavamuuotoselvitys, väestörakennetutkimus jne.

Työtä suoritettiin pääosin ulkopuolisia konsultteja käyttäen, joten toimiston tehtäviin kuului lähinnä ohjelmointi, koordinointi ja informaatiotehtävät Haaga-Vantaa työryhmän puitteissa.

Toimiston tehtäviin kuului edellisen lisäksi osallistuminen

asunto-ohjelmatoimikunnan sihteeristön työskentelyyn,

v:n 1970 yleiskaavaehdotuksen jatkotyöhön, saneeraustutkimukseen,

Oulunkylän, Hakuninmaan, Patolan ja Talin alueiden kaavoitukseen mitoituksen ja ohjelmoinnin osalta,

yleiskaavaosaston muuhun toimintaan, kuntien väliseen yhteistyöhön sekä useiden informaatiotilaisuuksien järjestämiseen.

Itäisten esikaupunkialueiden suunnittelu-ryhmä. Kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksyttyä Helsingin itäisiä kaupunginosia koskevan suunnitteluohjelman (IES-ohjelman) 29.1.1970 ja kaupunginvaltuuston myönnettyä ohjelman toteuttamiseen tarvittavat määrärahat 18.2.1970, perustettiin 24.2.1970 yleiskaavaosastolle ns. IES-toimisto huolehtimaan ohjelman toteuttamisesta ja itäisen aluetoimiston tehtävistä.

Välittömästi IES-toimiston perustamisen jälkeen käynnistettiin kokonaisuankäyttö-vaihtoehtojen suunnittelu ja ensimmäiset luonnokset valmistuivat kesäkuussa 1970. Jatkosuunnittelussa kiteytyivät lopullisesti ne 5 vaihtoehtoa, joiden kesken vertailu suoritettiin loka-marraskuun aikana. Tehtyä työtä selvittelevät raportit valmistuivat joulukuussa, mutta niiden painatus ja esittely siirtyivät v:n 1971 puolelle.

Alkuperäisestä ohjelmasta poiketen itäisen aluekeskuksen sijoituspaikan valintaan tähtäävä suunnittelu- ja vertailutyö suoritettiin virastotyönä siten, että asiaa koskeva ensimmäinen raportti valmistui 3.6. ja lisäselvitykset 7.11.1970. Kaupunkisuunnittelulautakunta teki asiaa koskevan päätöksen 7.11.1970.

Liikennesuunnitteluosasto

Henkilökunta. Liikennesuunnittelupäällikön virkaa hoiti edelleen viransijaisena apulaisosastopäällikkö. Apulaisosastopäällikkönä toimi viransijaisena kulkulaitostoimiston päällikkö oman toimensa ohella. Liikenne-insinöörien ja sähköinsinöörin tehtäviä hoitivat työsopimussuhteeseen palkatut henkilöt. Osaston palveluksesta erosi kertomusvuoden aikana kaksi diplomi-insinööriä ja yksi piirtäjä. Työsopimussuhteeseen palkattiin mm. neljä diplomi-insinööriä, insinööri ja rakennusmestari.

Vuoden 1970 lopussa oli osaston palveluksessa yhteensä 45 henkilöä, joista 10 diplomi-

insinööriä, 6 insinööriä, 2 liikennetutkijaa, osastosihteeri, 3 rakennusmestaria, 5 liikenneteknikkoa, sähkötekniikko, sähköasentaja, 7 piirtäjää, piirtäjäharjoittelija, 2 tilastoapulaista, toimistonhoitaja, 4 toimistoapulaista ja toimistoharjoittelija. Kertomusvuotta lyhyempiä aikoja on osaston palveluksessa ollut ulkomaisia harjoittelijoita ja opiskelijoita tilastotehtävissä ja liikennelaskennoissa.

Huoneisto. Osasto toimi kertomusvuoden kaupungin omistamassa talossa Aleksanterinkatu 16–18.

Toiminta. Liikennesuunnitteluosastolle kuuluvina tehtävinä mm. valmisteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnan ja -viraston käsittelemiä liikenneasioita, suoritettiin liikennejärjestelyjen yleis- ja yksityiskohtaista suunnittelua ja seurattiin liikenneolojen ja -suunnittelun yleistä kehitystä sekä tehtiin liikenneolojen selvittelyä varten tarpeellisia tutkimuksia ja tilastotöitä. Kertomusvuonna esiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnalle 449 asiaa, joista 103 oli liikennesuunnitteluosaston omia aloitteita. Liikennejaostolle esiteltyjä asioita oli kertomusvuonna 18 ja näistä osaston omia aloitteita 5. Kirjeitä lähetti osasto 255 kpl.

Osastolla laadittuja tutkimuksia, selvityksiä ja laskentoja julkaistiin liikennesuunnitteluosaston julkaisusarjassa, jossa kertomusvuoden aikana ilmestyi 9 numeroitua raporttia.

Säännöllisesti toistuvien liikennelaskentojen avulla seurattiin liikenteen kehitystä ja vaihtelua tarkkailemalla ajoneuvomääriä ja henkilövirtoja tietyissä pisteissä eri puolilla kaupunkia, mm. pysyvissä kohteissa Helsingin niemen, Kantakaupungin ja koko kaupungin rajoilla. Liikennelaskentajärjestelmän kehittämistä tutkittiin osaston toimesta ja pyrittiin selvittämään koneellisten laskentojen suorittamismahdollisuuksia. Poliisin ja vakuutusyhtiöiden tietoon tulleiden liikennevahinkotapausten kartoittamisella selvitettiin yleistä liikenneturvallisuustilannetta sekä niitä risteyksiä ja katuosuuksia,

joilla onnettomuustapausten määrä oli suurin.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin osaston toimesta mm. moottoriajoneuvojen nopeustutkimus Helsingin esikaupunkialueen asuntoalueilla ja teollisuusaluealueeseen liittyvät tietojenkeruutyöt. Kaupungin toimeksiannosta oli tekeillä kaksi ulkopuolisen konsultin suorittamaa laajempaa tutkimusta: taksitutkimus, joka oli vuoden lopussa valmistumisvaiheessa ja jalankulkututkimus, joka jatkui v:n 1971 puolelle.

Aleksanterinkadulla toimeenpantiin kävelykatukokeilu, jonka avajaiset olivat Helsinki-päivänä 12.6.1970 ja joka jatkui vuoden 1971 alkupuolelle. Kokeilun aikana kadulla oli sallittu vain jalankulku- ja raitiovaunuliikenne sekä huoltoliikenne määrätunteina vuorokaudessa. Ennen kokeilua ja sen aikana suoritettiin Aleksanterinkadulla ja sen lähiympäristössä liikennelaskentoja ajoneuvo- ja henkilömäärien selvittämiseksi, suoritettiin haastatteluja ja muilla tavoin tarkkailtiin kokeilun tuloksia.

Liikenneverkon vuosille 1980 ja 2000 ajoituvaa keskipitkän ja pitkän tähtäyksen yleissuunnittelua sekä vaiheittain toteuttamisen selvittelyä suoritettiin osastolla kulkulaitostoimiston toimesta. Helsingin kaupungin taloussuunnitelmaan vuosiksi 1972–1981 liittyvänä laadittiin joukkoliikenneverkon, bussiterminaalien, liikenneväylien, pysäköintilaitosten ja pysäköintipaikkojen sekä jalankulku- ja polkupyöräteiden rakentamissuunnitelma vuosiksi 1971–1981. Toimistossa laadittiin liikenne-ennusteita vuosiksi 1980 ja 2000 eri kulkutapajakautumien mukaan ja laadittiin kuormituskaavioita eri väylävaihtoehdoille.

Virastossa tekeillä olevien projektien kulkulaitossuunnittelu liikenne-ennusteeseen ja liikenneverkkovaihtoehtoihin sekä muu lähinnä yleiskaavoitukseen liittyvä yhteistyö vaati suuren työpanoksen. Kantakaupungin pintaliikenteen selvittely ennen metron ra-

kentamista samoin kuin metron linjaukseen liittyvät kysymykset työllistivät niin ikään osastoa.

Liikennesuunnitteluosastolla on kulkulaitostointimiston toimesta v. 1970 julkaistu mm. raportit »Liikenne- ja kaupunkisuunnittelun vaikutus liikenneturvallisuuteen», »Pysäköinti Helsingin Kantakaupungissa» ja »Helsingin liikenne vuonna 1980».

Suunnittelutoimiston toimialaan kuuluvista liikennejärjestelysuunnitelmista olivat kertomusvuoden aikana esillä mm. Töölön suunnan, Kallion alueen ja Pasilan maaliikennekeskuksen liikenteen järjestelykysymykset.

Mannerheimintien parantamissuunnitelma oli jälleen kertomusvuonna esillä ja liikennesuunnitteluosastolla laadittiin liikennejärjestelyjen yleissuunnitelma. Mannerheimintien liikenteen uudelleen järjestely päätettiin kuitenkin tässä vaiheessa toteuttaa yksinkertaisemman suunnitelman pohjalta siten, että raitiotieliikenteelle varataan oma kaista maalauksin sekä asennetaan pysähtymisen ja vasemmalle kääntymisen kieltäviä liikennemerkkejä.

Merihakan alueen kaavoitukseen liittyvät Hakaniemenrannan liikennejärjestelysuunnitelmat valmistuivat kertomusvuoden aikana. Joukkoliikenteen aseman parantamiseen tähtäävästä Hämeentien liikenteen järjestelystä päätettiin v:n 1970 alkupuolella. Poikittaisväylien ja Pasilan maaliikennekeskuksen tieyhteyksien rakentamisesta laadituista suunnitelmista tehtiin kertomusvuonna Metsämäentie-Koskelantie, Haaga-Metsälä ja Pasila-Metsälä yhdysväylien osalta esitykset.

Nurmijärventien parantamissuunnitelma oli käsiteltävänä ja asiasta annettiin lausunto kaupunginhallitukselle. Pitäjänmäentien liikennejärjestelyistä välillä Vihdintie-Kaupintie laadittiin osastolla suunnitelma. Helsinginkadun rautatiesillan uusimiseen liittyvänä laadittiin suunnitelma ja tehtiin esitys Helsinginkadun lii-

kennejärjestelystä välillä Sturenkatu-Mäntymäentie.

Kaavoitukseen liittyvä yhteistyö, metrolinjaukseen ja metroasemien suunnitteluun liittyvät liikennejärjestelyasiat, kustannuskehävyä ja Hämeentien-Helsinginkadun-Mäkelänskadun liittymän konsulttityön valvonta, pienehköt liikennejärjestelyt ym. ovat myös suurelta osalta vaatineet osaston suunnittelijoiden työpanosta.

Vuoden 1971 kesällä voimaan tuleva suojatien määritelmää koskeva muutos tieliikenneasetuksessa on tuonut esille koko kaupungin aluetta koskevan kysymyksen tarpeellisten suojateiden merkitsemisestä. Osastolla on aikaisemmin inventoitu kaikki tieliikenneasetuksen mukaiset suojatiet ja lisäksi kaupunginosittain kartoitettu ja esitetty tieliikenneasetuksen muutoksen mukaisesti merkittäväksi kaikki tarpeelliset suojatiet. Työ oli liikennesuunnitteluosaston osalta paria kaupunginosaa lukuun ottamatta valmiina v:n 1970 lopussa.

Liikennesuunnitteluosastolla valmisteltiin lukuisia liikennemerkkeillä, ajoratamaalauksilla ym. suoritettavia liikennejärjestelyjä koskevia asioita, hoidettiin osaltaan linjalupiin liittyviä asioita, pysäkkijärjestelyjä jne. Uusien pysäköintimittareiden sijoittamisesta ja vanhojen sijoituksen ja aikarajoitusten tarkistamisesta tehtiin esityksiä samoin kuin pysäköintimaksun korottamisesta keskustassa 50 penniksi puolelta tunnilta, minkä sisäasiainministeriö vahvisti syksyllä 1970.

Pysäköintimittareita oli vuoden lopussa käytössä yhteensä 1 842, joista 4 tunnin mittareita oli 275, 2 tunnin 1 024, 1 tunnin 396 ja puolen tunnin 147. Hankinta-, asennus-, huolto- ym. kustannukset mittareista kertomusvuonna olivat 713 256 mk ja mittaritulot vastaavana aikana 1 085 561 mk.

Tietokoneohjattujen liikennevalojen keskusvalvomossa lisättiin kojeiston kapasiteettia hankkimalla v:n 1970 aikana uusi käsky- muisti, käskyjenantolaite sekä reikänauhojen

sisäänluku- ja lävistyslaite. Kertomusvuonna laadittiin suunnitelmat uuden liikennevaloja ohjaavan tietokonekeskuksen rakentamisesta Kallion-Vallilan alueelle.

Uusia liikennevaloja asennettiin v:n 1970 aikana 13 risteykseen.

Liikennevalojen ohjauskeskus

Liikennevalojen ohjauskeskus on sijoitettu Kallion-Vallilan alueelle, Kallionkatu 10:n kaksikerroksiseen rakennukseen. Ohjauskeskus on rakennettu vuonna 1969 ja sen pinta-ala on 1 200 m². Ohjauskeskus on rakennettu betonirakenteella ja sen seinät ovat betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.

Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista. Ohjauskeskus on rakennettu kaksikerroksisena ja sen katto on betonista.